

Kalaallit Nunaanni innuttaasut akornanni uummalluuteqalersinnaanermut kviksølv-ip qaffariaateqartitsisinaanera takussutissaqanngilaq.

Kviksølv tassavoq savimerngit oqimaatsut toqunartoqarnerpaat ilagaat misissuinerillu ilaasa takussuserpaat, kviksølv-ip aamma uummalluuteqalersinnaanerup akornanni ataqatigiissoqartoq. Taamaalillunilu nunarsuarmi peqqinnissaq pillugu suliniaqatigiiffiup (WHO) uummalluutit appartinneqarsinnaasut nalunaarutiginiuuuaa, ilaatigut saviminernit oqimaatsunit mingutsitsinerup appartinneratigut.

Nunani issittumiittuni (Alaska, Canada aamma Kalaallit Nunaat) innuttaasut kviksølv-imiit mingutsitsinermit eqqugaaneruserput, tassa qangaaniilli nerisartakkat aqqutigalugit pingaartumik miluumasunit imarniunit, kviksølv-imik annertuumik akoqartunik, nerisaqarluartaramik. 1991-imiilli issittumi innuttaasut saviminernik oqimaatsunik assigiinngitsunik aamikkut akoqarnerat malinnaavigineqarnikuuvoq. Kalaallit Nunaanni innuttaasut nunarsuarmi aamikkut kviksølv-imik akoqarnerat qaffasinnerpaajuvoq. Tamanna tunngavigalugu Kalaallit Nunaanni innuttaasut kviksølv-imik aamikkut annertuumik akoqarnermikkut, uummalluuteqaleratarsinnaanerat misissuiffigissallugu toqqarsimavarput.

"Innuttaasunik misissuineq 2005-2010' katillugit 3083-nik peqataasoqarsimasoq illoqarfinnut qulingiluanut nunaqarfinnullu aqqaneq-pingasunut agguataagaasimasoq aallaavigisimavarput. 'Kalaallit Nunaanni nuna tamakkerlugu napparsimasunik nalunaarsuiffik'-mi, 'Danmark-imi nuna tamakkerlugu napparsimasunik nalunaarsuiffik'-mi kiisalu ' Kalaallit Nunaanni toqussutaasartunik nalunaarsuiffik'-mi 'Innuttaasunik misissuineq 2005-2010'-mi peqataareernermit kingorna uummalluuteqalersimanersut takujumallugu peqataatinneqarsimasut misissuiffigisimavagut.

Kviksølv-ip aammiittup uuttorneqartup aamma uummalluuteqalersinnaanerup ataqatigiissinnaaneramik misissueqqissaarnermi, pissutsit allat assersuutigalugu qassinik ukioqarneq ataqatigiissinnaanermut toqqaannangikkaluamik nassuiaataaratarsinnaasut eqqumaffigineqarput. Naak innuttaasunik misissuinermit inuit aamikkut kviksølv-imik akoqarnerat qaffasikka-luartoq, aammiittup kviksølv-ip uuttorneqartup qaffasissusiata aamma Kalaallit Nunaanni innuttaasut akornanni uummalluuteqalersinnaanerup ataqatigiinnerannik nassaangilagut.

Qassinik ukioqarneq uummalluuteqalersinnaanermut annerpaamik sunniuteqartartoq erserpoq taamatuttaaq arnat angutitut sanilliullugu eqqorneqarsinnaanerat appasinneruvoq.

Inernerusut pigisatta takussuserpaat qangaaniilli kalaallit nerisartagaannut atasumik uummalluuteqalersinnaaneq piunngitsoq, taamaattumillu aalisakkanik miluumasunillu imarmiu-nik nerisaqartoqaannarsinnaavoq, uummalluuteqaleratarsinnaanermik ernummateqarani. Paasisagut pigineqaleraluartut kalaallit akornanni aammi saviminernik oqimaatsunik uuttui-sarneq malinnaavigiuassallugu pingaartuuvooq aamma savimernit oqimaatsut allat imaluun-niit akuutissat mingutsitsisartut uummalluuteqalersinnaanermut qaffassaaqataasinnaaner-sut misissussallugu soqutiginaateqarsinnaavoq.

Af: Trine Jul Larsen, Steno Diabetes Center Copenhagen & Ilisimatusarfik.

Oqarasuaat +299 23 40 53

Pissarsiffik: Trine Jul Larsen, Marit Eika Jørgensen, Christina Viskum Lytken Larsen, Inger Katrine Dahl-Petersen, Pernille Falberg Rønn, Peter Bjerregaard, Stine Byberg. Whole blood

mercury and the risk of cardiovascular disease among the Greenlandic population. Environ Res. 2018 Jul;164:310-315.